

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА РОБОТА З ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ В УМОВАХ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ

Новітні суспільні та освітні стандарти характеризуються зростанням уваги української держави до виявлення, розвитку і супроводу обдарованих дітей, як таких, які можуть зробити значний внесок у розвиток української та світової науки, творчості, спорту. Така психолого-педагогічна діяльність регулюється законодавчими актами – Національними програмами «Діти України», «Програма розвитку обдарованих дітей і молоді», Указом Президента України про підтримку обдарованих дітей та ін.

Оскільки талановиті й обдаровані люди завжди впливали й впливають на розвиток та характер суспільства, то талант і обдарованість можна вважати суттєвим багатством кожної держави. Зважаючи на це, зрозуміло, чому саме проблема дитячої обдарованості вже давно стала предметом великої уваги науковців різних країн світу. Проблема обдарованості в наш час стає все більш актуальною. Це насамперед пов'язано з потребою суспільства в неординарних творчих особистостях.

Своєчасне виявлення обдарованих дітей, створення необхідних умов для розвитку талантів дитини сприятиме її самореалізації, досягненню успіху й емоційно-позитивного ставлення до себе й особистої діяльності. Тому одним із найважливіших завдань керівника загальноосвітньої школи, практичного психолога, соціального педагога, вчителя, класного керівника є розв'язання проблем виявлення та розвитку творчих обдарувань учнів.

У сучасній соціально-педагогічній літературі приділяється значна увага дослідженню особливостей соціально-педагогічної діяльності з дітьми та молоддю (І. Зверева, А. Капська, О. Карпенко, Л. Міщик, Т. Сущенко та ін.); підходів до діагностики творчих здібностей учнів (Г. Айзенк, В. Андреев, Б. Бітінас, Ю. Гільбух, А. Зак, О. Лук, Л. Фрідман та ін).

Помітити ранній розвиток обдарованої дитини, побачити в кожній дитині особистість, допомогти їй сформуватися, розвинутися і вдосконалитися, розпізнати її індивідуальність, а також створити систему роботи з обдарованими дітьми, що в повній мірі сприятиме розвитку здібностей, допомагати сприяти розвивати спеціальні здібності – завдання педагогів, сім'ї та громадськості.

Мало вивченою залишається проблема соціально-педагогічного супроводу обдарованих дітей, актуальність якого зумовлена поширенням соціально-педагогічних проблем у шкільному середовищі.

Тому, метою статті є висвітлення напрямків соціально-педагогічної підтримки і захисту обдарованих дітей в умовах загальноосвітньої школи.

Соціальна педагогіка спрямовує свою увагу на взаємодію

обдарованої дитини з оточуючим середовищем, вивчає умови її соціальної адаптації та методи соціального виховання. Актуальність соціально-педагогічних досліджень визначена значною кількістю соціально-психологічних проблем обдарованих дітей. До них належать: проблеми у спілкуванні з однокласниками; порушення взаємодії з учителями; непорозуміння з батьками; прояви девіантної поведінки (у т.ч. прогул уроків); відсутність навичок просоціальної поведінки на різних рівнях (від побутового до громадського) та ін. Крім того, нагальність соціально-педагогічного супроводу талановитих дітей підкреслюється обов'язковим введенням у структуру чинників розвитку обдарованості категорії «дозвілля», яка включає культурно-освітні умови, емоційну атмосферу, спеціальні навчальні програми, матеріальне середовище і харчування, екологію, попит у суспільстві на видатні досягнення і творчість.

Напрямок захисту обдарованої дитини відображено у Конвенції про права дитини й законах та актах про освіту.

Соціально-педагогічний захист обдарованих дітей – це перш за все пом'якшення для них негативних наслідків процесів, які відбуваються в суспільстві, створення умов для реалізації інтересів і життєво необхідних потреб, спираючись на принципи: орієнтація на загальнолюдські цінності, гуманізм, стимулювання обдарованих дітей на розвиток їх особистісних сил.

Отже, з метою ефективної соціально-педагогічної роботи з обдарованими дітьми в умовах загальноосвітнього школи соціальний педагог повинен: знайти шляхи взаєморозуміння з обдарованою дитиною, навчити дитину радіти й любити, вірити в себе, допомагати знайти їм своє місце й реалізувати всі свої людські можливості й здібності; визначити її особливості, взаємовідносини в сім'ї, конфлікти в сім'ї; налагодити зв'язок із батьками; бути терплячим, ненав'язливим, довірливим; створити умови для реалізації інтересів і життєво необхідних потреб, спираючись на принципи: орієнтація на загальнолюдські цінності, гуманізм, стимулювання обдарованих дітей на розвиток їх особистісних сил. І тільки за таких умов ми виховаємо обдарованих дітей, як таких, які зроблять значний внесок у розвиток української та світової науки, творчості, спорту і виведуть Україну на новий, якісний рівень розвитку.

Список використаних джерел:

1. Анджейчак А. Психолого-педагогічні умови формування творчої особистості дитини в освітньо-виховних закладах / А. Анджейчак // Обдарована дитина. – 2000. – № 5. С. 8–13.
2. Балл Г. О. Про визначальні характеристики здібностей і принципи їх врахування у навчально-виховній роботі / Г. О. Балл. // Психологія. – К. : Дніпро, 1992. – Вип. 32.
3. Гальтон Ф. Наследственность таланта. Ее закону и последствия / Ф. Гальтон. – СПб., 1875. – С. 3.